

Strategisen kilpailukyvyyn vahvistaminen; Valtioneuvoston ennakkovaikuttamispainopisteet

Kokous

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Hallitusohjelman mukaisesti vuosittain laaditaan konkreettinen EU-vaikuttamisstrategia Suomen edun kannalta keskeisistä kysymyksistä. Yksi vuoden 2026 valtioneuvoston ennakkovaikuttamisen painopisteistä on strategisen kilpailukyvyyn vahvistaminen.

EU:n kilpailukyvyyn vahvistaminen on myös yksi Eurooppa-neuvoston ja komission painopisteistä vuosille 2024–2029. EU-johtajien epävirallisessa tapaamisessa 12. helmikuuta 2026 keskustellaan kilpailukyvyystä ja sisämarkkinoiden vahvistamisesta huomioiden uusi geotalouden tilanne sekä Draghin ja Lettan raportin suositukset. Myös maaliskuun 2026 Eurooppa-neuvoston yhtenä aiheena on kilpailukyky.

Tällä E-selvityksellä informoidaan strategisen kilpailukyvyyn ennakkovaikuttamisen painopisteistä.

Varsinaiisiin ehdotuksiin otetaan erikseen kantaa komission annettua ehdotukset.

Suomen kanta

Suomen kantoja kilpailukyvyyn vahvistamiseen on annettu Valtioneuvoston selvityksessä Komission tiedonannosta: Kilpailukykykompassi EU:lle (E 8/2025 vp), Valtioneuvoston selvityksessä Komission vuoden 2026 työohjelma (E 101/2025 vp) ja Valtioneuvoston selvityksessä: Teknologianeutraalin energiapolitiikan edistäminen EU:ssa; ennakkovaikuttaminen (E 2/2024 vp).

Tämän kokonaisuuden kannalta olennaisia olemassa olevia kantoja ovat muun muassa:

Suomen näkemyksen mukaan EU:n strateginen kilpailukyky perustuu unionin omien vahvuuksien edelleen kehittämiselle ja markkinaehtoisille ratkaisuille. Keskiössä ovat toimivat, vapaaseen liikkuvuuteen perustuvat sisämarkkinat sekä tehokas valtiontuki- ja

kilpailupolitiikka, jotka osaltaan edistävät ennustettavuutta ja suotuisaa investointiympäristöä. Suomi pitää tärkeänä konkreettisia toimia sisämarkkinoiden vahvistamiseksi erityisesti palveluiden, tavaroiden ja henkilöiden vapaan liikkuvuuden osalta ja korostaa kasvun hakemista mm. digitalisaatiosta. Kehittämällä kuluttajansuojaa EU:ssa lisätään kuluttajien luottamusta sisämarkkinoiden toimintaan. (E 8/2025 vp)

Suomi jatkaa kokonaisvaltaista vaikuttamista EU:n kilpailukyvyn vahvistamiseksi. Ennakko-vaikuttamistyössä tulee huomioida niin sisäisen kuin ulkoisen kilpailukyvyn sekä taloudellisen turvallisuuden vahvistaminen mm. kansainvälisiä kumppanuuksia hyödyntäen. Unionin sisäisen kilpailukyvyn näkökulmasta sisämarkkinoiden kehittäminen sekä digitaalisen ja puhtaan siirtymän edistäminen säilyvät ennakko-vaikuttamisen painopisteinä. Suomi korostaa erityisesti innovatiivisten kasvuyritysten ja teollisuuden uudistumisen merkitystä, biotalouden mahdollisuuksia sekä EU:n teknologiajohtajuuden kehittämistä. Suomen tavoitteena on, että ilmastotoimien kilpailukykyä pitkällä ja lyhyellä aikavälillä vahvistavat vaikutukset tunnistettaisiin ja huomioitaisiin nykyistä paremmin, myös talouden kasvua edistävinä tekijöinä. Lisäksi kilpailukyvyn osalta korostetaan tasavertaisia toimintaolosuhteita sekä tehokkaan kilpailupolitiikan ja investointimyoenteisen toimintaympäristön merkitystä. Suomi pitää esillä markkinaehtoista ja kustannustehokasta energiapolitiikkaa. Lainsäädännön laatuun, sääntelyn yksinkertaistamiseen ja hallinnollisen taakan keventämiseen kiinnitetään erityistä huomiota säädösvalmistelun kaikissa vaiheissa (E 101/2025 vp).

Suomen näkemysten mukaan teknologianeutraali energiapolitiikka edistää ilmastotavoitteiden kustannustehokasta saavuttamista, huoltovarmuutta ja Euroopan fossiili- ja mineraaliriippuvuuksien parempaa hallintaa. Lisäksi se edistää teollisuuden murroksen edellyttämää merkittävää puhtaan sähköntuotannon lisäystä. (E 2/2024 vp)

Suomen kantoja strategisen kilpailukyvyn rahoittamiseen on otettu Valtioneuvoston kirjelmässä kilpailukykyrahastosta ja Horisontti Euroopasta (U 74/2025 vp ja U 73/2025 vp) ja Valtioneuvoston selvityksessä Komission tiedonannosta säästämis- ja investointiunionista (E 34/2025 vp).

Tämän kokonaisuuden kannalta olennaisia olemassa olevia kantoja ovat muun muassa:

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan EU:n strategisen kilpailukyvyn ja sitä tukevan unionin rahoituksen tulisi perustua unionin omien vahvuuksien edelleen kehittämiselle ja markkinaehtoisille ratkaisuille. (U 74/2025 vp)

Valtioneuvosto katsoo, että hankkeiden ja rahoituksen kohteiden valinta tulee ensisijaisesti perustua avoimeen kilpailuun ja laatuun sekä vaikuttavuuteen globaalin kilpailukyvyn ja teollisuuden uudistamisen näkökulmasta. (U 74/2025 vp)

Valtioneuvosto korostaa, että kilpailukykyrahastossa ja sen toimeenpanossa keskeistä on yksityisen rahoituksen mobilisointi sekä yritysten ja tutkimustoimijoiden yhteistyön hyödyntäminen. Täten vahvistettaisiin strategisia investointeja sekä edistettäisiin globaalisti kilpailukykyisimpien ja innovatiivisimpien yritysten kasvua. Valtioneuvosto painottaa pk-yritysten pääsyn edistämistä toimitusketjuihin ja yritysten tasapuolisten toiminta- ja kilpailumahdollisuuksien varmistamista. (U 74/2025 vp)

Valtioneuvosto katsoo, että EU:n strategisen kilpailukyvyn ja päästövähennysten kannalta on tärkeää ohjata jatkossakin EU-rahoitusta liikenteen vähähiilistämiseen ja käyttövoimamurroksen edistämiseen. (U 74/2025 vp)

Valtioneuvosto pitää esitetyn kilpailukykyrahaston keskeisenä tavoitteena Euroopan puolustuksen vahvistamista teollisuuspoliittisten tavoitteiden ohella. (U 74/2025 vp)

Valtioneuvosto tukee komission esitystä hyödyntää EDIP-ohjelman rakennetta kehitettäessä puolustustoimia kilpailukykyrahaston osana. (U 74/2025 vp)

Valtioneuvosto pitää keskeisenä jäsenvaltioiden tukemista EU-välineillä puolustusteollisen pohjan vahvistamisessa sekä sotilaallisen huoltovarmuuden ja liikkuvuuden kehittämisessä. Lisäksi riittävän rahoituksen kohdentaminen rajat ylittäviin tutkimus- ja kehittämistöimiin on tärkeää. Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen rahoittaa suorituskyyjen koko elinkaarta. (U 74/2025 vp)

Valtioneuvosto korostaa, että EU-rahoituksella tulisi kehittää EU-jäsenvaltioiden asevoimien yhteistoimintakykyä, puolustusteollisuuden valmiuksia ja puolustuksen resilienssin kehittämistä. (U 74/2025 vp)

Valtioneuvosto tukee EUDIS-ohjelman (EU Defence Innovation Scheme) perustamista osana resilienssi, turvallisuus, puolustusteollisuus ja avaruus -politiikkaikkunaa. Valtioneuvosto pitää tärkeänä edistää toimia, jotka vauhdittaisivat puolustusalan innovaatioita ja mahdollistaisivat innovaatioiden käyttöönoton. (U 74/2025 vp)

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että Horisontti Eurooppa -ohjelma jatkossakin rahoittaa huippututkimusta ja innovaatioita laatu- ja avoimen kilpailun kautta. Valtioneuvosto katsoo, että nämä tekijät ovat keskeisiä eurooppalaisen tutkimuksen laadulle ja kansainvälistymiselle, elinkeinoelämän innovaatio- ja kilpailukykyä, teollisuuden uudistumiselle sekä unionin mahdollisuuksille vastata globaaleihin haasteisiin ja kuroa umpeen innovaatiokuilua kilpailijoihin nähden. (U73/2025 vp)

Suomi pitää yhteismarkkinan skaalaetujen hyödyntämistä tärkeänä myös rahoitusmarkkinoilla osana Euroopan strategisen kilpailukyvyn vahvistamista. Suomi katsoo, että pääomamarkkinaunioni voi parhaimmillaan toimia markkinaehtoisena tapana edistää integraatiota ja hajauttaa riskejä talous- ja rahaliiton sisällä. (E 34/2025 vp)

Suomi yhtyy tiedonannossa esitettyihin arvioihin Euroopan kasvavista rahoitustarpeista puolustukseen, digitalisaatioon, puhtaaseen siirtymään ja ikääntymiseen liittyen. Suomi kuitenkin tunnistaa jäsenvaltioiden fiskaalisen liikkumavaran rajallisuuden ja korostaa pääomamarkkinoiden roolia yksityisen pääoman tehokkaassa allokaatiossa. (E 34/2025 vp)

Suomi korostaa erityisesti varhaisen vaiheen ja kasvuvaiheen innovatiivisten kasvuyritysten (sekä startup- että scaleup-vaihe) oman pääoman ehtoisen rahoituksen saatavuuden merkitystä innovaatioiden, teknologisen kehityksen ja siten talouskasvun näkökulmasta. (E 34/2025 vp)

Rahoituksellisiin kysymyksiin otetaan erikseen kantaa osana rahoituskehyskokonaisuutta.

Edellä mainittuja kantoja täydennetään alla olevasti:

EU:n kilpailukyvyn vahvistaminen on edellytys EU:n globaalin toimijuuden kehittämiseksi.

Suomi korostaa, että ulkoisen toimintaympäristön nopea ja jatkuva murros ja strategisen autonomian tavoittelu haastaa EU:n perinteisiä vahvuuksia, kuten sisämarkkinoiden avoimuutta. On tärkeää tunnistaa eri politiikkalohkojen kuten sisämarkkina-, teollisuus-, kilpailu- ja kauppapolitiikan kytkennät sekä varmistaa niiden välinen johdonmukaisuus. Muuttuneessa toimintaympäristössä pitää olla kykyä uudistua EU:n resilienssin vahvistamiseksi sekä haitallisten riippuvuuksien vähentämiseksi. Samanaikaisesti EU:n tulisi huolehtia talouden ja teollisuuden uudistumisesta sekä kilpailukyvyn vahvistamisesta tehden rohkeita strategisia valintoja, jotka tukevat kestävästä kasvusta ja tuottavuudesta sekä edistävät

tasapuolisia kilpailuolosuhteita niin EU:n sisämarkkinoilla kuin kolmansien maiden markkinoilla.

Suomi korostaa, että tavoitteisiin tulisi pyrkiä tasapainoisella lähestymistavalla, joka yhdistää toisaalta markkinaehtoisuuden ja markkinoiden avaamiseen ja toisaalta riskienhallinnan ja suojautumisen tiiviimpään yhteistyöhön kolmasmaakumppaneiden kanssa. EU:n hajauttaessa riskejä ja vähentäessä haitallista riippuvuutta kolmansista maista tulisi huolehtia siitä, ettei luoda tarpeettomia esteitä kilpailulle, investoinneille ja kaupalle.

Strategisen kilpailukyvyyn näkökulmasta tulisi panostaa ennustettavaan yritysten toimintaympäristöön ja sisämarkkinoiden syventämiseen. Strategista kilpailukykyä tulisi kehittää poistamalla jäljellä olevat sisämarkkinaesteet ja kasvattamalla edelleen panostuksia tutkimukseen ja innovointiin, suuntaamalla niitä strategisiksi tunnistettuihin aihealueisiin ja panostamalla erityisesti tutkimustulosten sekä innovaatioiden markkinoille tuomiseen ja hyödyntämiseen, teknologioiden pilotointiin ja kaupallistamiseen. Suomi korostaa, että murrosteknologiolla, digitalisaatiolla ja datataloudella on kriittinen rooli EU:n kilpailukyvyyn kasvattamisessa. Samalla johdonmukainen puhtaan siirtymän edistäminen luo investointivarmuutta, edistää energiaomavaraisuutta ja vahvistaa strategista autonomiaa sekä tuo kilpailukykyhyötyjä.

Suomi pitää tärkeänä, että biotalouden kilpailukykyä vahvistetaan ja sen kasvumahdollisuuksista huolehditaan turvaamalla vakaa lainsäädäntöympäristö. Kilpailukyvyyn kannalta keskeistä on, että biomassaa koskeva kestävyystarkastelu nojaa jatkossakin jo olemassa oleviin kestävyyskriteereihin ja metodologioihin.

Suomi korostaa, että Euroopan pääomamarkkinoiden syventäminen ja yhtenäistäminen on keskeistä Euroopan kilpailukyvyille rahoitusmahdollisuuksien monipuolistamiseksi.

Suomi korostaa, että EU:n tulisi pyrkiä kehittämään ja vaikuttamaan aktiivisesti kansainvälisen kaupan sääntöihin omista lähtökohdistaan. Lisäksi EU:n tulisi laajentaa kansainvälisiä kumppanuuksia ja markkinoillepääsyä sekä kehittää sääntely-yhteistyötä samalla varmistuen EU:n sääntelyautonomia. Suomen tulisi edistää uusien kauppasopimusten solmimista erityisesti nousevien talouksien kanssa, sillä se mahdollistaa myös riippuvuuksien vähentämisen ja riskien hajauttamisen. Suomi vaikuttaa osaltaan siihen, että EU toimii aktiivisesti kansainvälisessä standardointityössä strategisesti keskeisillä aloilla.

Teknologinen suvereniteetti

Suomi näkee, että EU:n on tarpeellista rakentaa teknologista suvereniteettiaan sekä innovointi- ja kilpailukykyä vastatakseen globaaliin kilpailuun sekä kasvaneeseen toimintaympäristön epävakauteen huomioiden murrosteknologioiden merkitys unionin taloudelliselle suorituskyvyille, turvallisuudelle ja strategiselle asemalle. Keskeistä on varmistaa eurooppalaisten arvojen sekä turvallisuusintressien suojaaminen. Teknologisen suvereniteetin tavoittelussa tulisi keskittyä EU:n omien kyvykkyyksien ja osaamisen vahvistamiseen sekä vaihtoehtojen mahdollistamiseen erityisesti murrosteknologioissa (kuten tekoälyratkaisut, suurteholaskenta, sirut, 5/6G sekä kvantti-, avaruus- ja bioteknologiat) samalla vähentäen haitallisia riippuvuuksia.

Suomi korostaa, ettei EU:n teknologisen suvereniteetin tavoittelun tule tarkoittaa sisänpäin kääntymistä. Sen sijaan EU:n tulee jatkaa globaalin vaikuttavuuden kasvattamista, aktiivista kauppapolitiikkaa sekä tiivistää kansainvälisiä kumppanuuksia teknologioiden toimitusketjuja monipuolistaen. Keskiössä tulisi olla myös sisämarkkinoiden syventäminen digitalisaatiossa, datataloudessa ja televiestinnässä sekä digitaalisen infrastruktuurin yhteentoimivuuden ja skaalautumisen varmistavien avointen ratkaisujen ja standardien kehittäminen. Yritysten kilpailukyvyyn parantamiseksi on tärkeää tukea myös murrosteknologioiden tutkimusta sekä niiden käyttöönottoa ja soveltamista yrityksissä.

Sisämarkkinat

Ulkoisten epävarmuuksien vuoksi sisämarkkinoiden potentiaalin hyödyntäminen on keskeistä, minkä vuoksi esteitä on purettava nykyistä tehokkaammin.

EU-sääntelyn tulisi tukea ja mahdollistaa innovointia ja kokeilua. Suomi korostaa, että toimivat ja paremmin integroituneet sisämarkkinat vahvistavat teollisuuden ja palvelujen kasvua ja kilpailukykyä, kun kaikki toimialat nojaavat yhä vahvemmin palveluihin ja rajat ylittäviin arvoketjuihin. Olemassa olevia esteitä tulisi poistaa ja uusien esteiden syntymistä tulisi välttää. Sekä komission että jäsenvaltioiden tulisi sitoutua tähän työhön.

Erityisesti tulisi keskittyä palvelusektorin esteisiin, sisämarkkinoiden integraation vahvistamiseksi. Mahdolliset lisätoimet olisi kohdennettava palvelualoille, joilla rajat ylittävä toiminta on laajaa ja taloudellinen merkitys on suuri kuten liike-elämän palvelut ja teollisuuden kytkeytyvät palvelut. Samanaikaisesti tulisi huolehtia nykyisten säädösten tehokasta täytäntöönpanosta. Jäsenvaltioiden ja komission tulisi arvioida kansallisia palveluita koskevien lupajärjestelmiä rajat ylittävän palveluntarjonnan sujuvoittamiseksi. Suomi kannattaa pk-yritysten rajat ylittävän toiminnan esteiden syiden selvittämistä sekä ratkaisemista asianmukaisesti ja käytännönläheisesti.

Suomen näkemyksen mukaan EU:n valtiontukipolitiikka tukee EU:n strategista kilpailukykyä parhaiten, kun se kohdentaa yritystuet EU:n yhteisen edun mukaisiin tavoitteisiin ja markkinoiden toimintapuutteisiin kilpailua vähiten vääristävällä tavalla.

Sääntelyn kehittäminen

Suomi painottaa, että EU:n sääntelyn tulisi olla mahdollistavaa, ennakoitavaa, laadukasta ja selkeää. Sääntelyn yksinkertaistamistoimissa tulisi keskittyä yritysten hallinnollisen taakan purkamiseen. Tulisi välttää sitä, että EU-sääntelyn hitaudesta, tulkinnanvaraisuudesta ja poukkoilevuudesta johtuen yritykset eivät uskalla tehdä investointeja, ainakaan samassa aikataulussa kuin kilpailijat. EU-sääntelyn yrityksille aiheuttamiin kustannuksiin tulisi kiinnittää huomiota kaikissa sääntelyratkaisuissa. Suomi tukee komission työtä, jossa sääntelyn tarkoituksenmukaisuuden ja sääntelyn kokonaisuuden kriittinen arviointi on systemaattisesti osa EU:n yksinkertaistamistoimia. Sääntelyn yhdenmukainen tulkinta ja tehokas toimeenpano olisi tärkeää varmistaa. Kansallista lisäsääntelyä tulisi tarkastella kriittisesti ja purkaa sisämarkkinoiden yhtenäisyyden vahvistamiseksi.

Teollisuus- ja energiapolitiikka

Kilpailukyvyn vahvistamiseksi EU-tason toimien tulisi kohdistua edelleen erityisesti puhtaan ja digitaalisen siirtymän edistämiseen. Kannusteet olisi luotava nimenomaisesti teollisuuden uudistumiselle ja vähähiilistämiseksi sekä kiertotalouden vahvistamiselle. Suomen suhteellisen kilpailuedun kannalta olisi välttämätöntä pitää kiinni näistä tavoitteista. Suomi korostaa, että valtiontuen ja EU-rahoituksen kohdentamisen yhteyksien tulisi olla läpinäkyviä ja perustua parhaan ja globaalisti kilpailukykyisimmän eurooppalaisen osaaamisen ja kasvun edistämiseen.

Eurooppalaista etusijaa koskevien määritelmien tulisi olla riittävän rajattuja, selkeitä ja täsmällisiä. Suomi korostaa, että eurooppalaista etusijan käyttöä tulisi kehittää harkitusti ja hallitusti pitkän aikavälin kilpailukyvyn näkökulmasta huomioiden EU:n kansainväliset sitoumukset. Eurooppalaisen etusijan käytössä tulisi huomioida EU:n tavoitteet haitallisten riippuvuuksien vähentämiseksi. Mahdollisten toimien tulisi olla tarkkaan valittuja, jotta eurooppalaisen etusijan käyttäminen ei johtaisi kohtuuttomiin vaikutuksiin kuten saatavuusongelmiin, hintojen nousuun tai kansainvälisten kumppanien laaja-alaisiin vastatoimiin. Eurooppalaisen etusijan käytön tulisi huomioida erityisesti strategisesti kriittiset alat,

esimerkiksi raaka-aineet, digitalisaatio ja innovatiivisten teknologioiden käyttöönotto sekä taloudellisen turvallisuuden ja puolustuksen kannalta kriittisten teknologisten kyvykkyyksien ja kriittisen tuotantokapasiteetin lisääminen.

Suomi korostaa, että energiaturvallisuus, puhdas siirtymä ja kilpailukyky ovat kiinteästi yhteydessä toisiinsa. Fossiilisista polttoaineista luopuminen, puhtaan energian käyttöönotto ja sähköistäminen ovat keskeisiä EU:n energiaomavaraisuuden ja kilpailukyvyn vahvistamisessa. Olisi tärkeää saada käyntiin investoinnit esimerkiksi lento- ja meriliikenteen vaihtoehtoisten polttoaineiden tuotantoon ja edistää näiden polttoaineiden käyttöä. Näin voitaisiin vahvistaa kilpailukykyä, vauhdittaa puhdasta siirtymää ja välttää uusia riippuvuuksia kolmansista maista. Suomi korostaa, että markkinaehtoinen, puhdas ja toimitusvarma sähköjärjestelmä houkuttelee myös teollisia investointeja. EU:n energiapolitiikalla tulisi vahvistaa unionin energiamarkkinan ja -verkon kriisinkestävyttä ja mahdollisia toimia sen parantamiseksi.

Myös toimivat ja kestävät liikenneyhteydet ovat keskeinen osa kilpailukykyä

Suomi painottaa mineraalialan ja raaka-aineiden merkitystä teollisuuden kilpailu- ja toimintakyvylle. EU:ssa olisi tärkeää edistää pitkäjänteisiä investointeja kaivostoimintaan ja jalostukseen sekä edistää materiaalitehokkuutta ja korvaavien materiaalien tutkimusta.

Suomi näkee tarpeellisen luoda lisää kannustimia kriittisten raaka-aineiden (CRM) talteenottoon sähkö- ja elektroniikkatuotteista sekä muista CRM-pitoisista jätevirroista. Kriittisiä raaka-aineita sisältävän jätteen sisämarkkinoiden kehittäminen sekä kiertotalousratkaisujen edistäminen on erityisen tärkeää EU:n kilpailukyvyn ja strategisen omavaraisuuden kannalta.

Puolustusteollisuus

Suomi pitää komission työohjelmassa mainittuja tavoitteita puolustussektorin sisämarkkinoiden vahvistamiseksi oikeasuuntaisina. Sisämarkkinoita tulisi ensisijaisesti vahvistaa avaamalla eurooppalaisia toimitusketjuja, vähentämällä yritysten hallinnollista taakkaa, sujuvoittamalla ja nopeuttamalla entisestään hankintoja samalla varmistaen kuitenkin yritysten tasapuoliset osallistumismahdollisuudet hanketasolla.

Euroopan puolustusteollisuuden uudistuminen ja kilpailukyvyn vahvistuminen linkittyvät kiinteästi toisiinsa. Kilpailukyvyn vahvistuminen tukee sekä puolustuspoliittisia että puolustusteollisia tavoitteita ja puolustusteollisuus toimii puolestaan kilpailukyvyn ja innovaatioiden ajurina. EU:n puolustuksen sisämarkkinoiden kehittämisessä tulee huomioida puolustusteollisuuden kilpailukyky sekä vientipotentiaali ja näiden yhteys riittäviin TKI-investointeihin.

Maksaminen ja arvopaperiliike

Suomi kannattaa EU:n resilienssin vahvistamista sekä haitallisten riippuvuuksien vähentämistä. Ratkaisujen ja sääntelyn tulee tukea sekä EU:n että kansallisen markkinan ja markkinatoimijoiden vakautta ja tehokkuutta, vaarantamatta kansallisten markkinainfrastruktuurien ja -osapuolten toimivuutta ja toimintaedellytyksiä.

Suomi tukee rahoitusmarkkinoiden sääntelyn yksinkertaistamistavoitteita. Tavoitteen tulisi parhaimmillaan näkyä konkreettisesti jo komission aloitteissa. Sääntelyssä tulisi huomioida riittävällä tavalla myös kansalliset erityispiirteet sekä turvata riittävät tiedonsaanti- ja vaikutusmahdollisuudet myös kansallisille viranomaisille.

Suomi korostaa eurooppalaisten maksupalvelujen ja -järjestelmien tärkeyttä ja maksamisen toimivuutta erilaisissa vika- ja häiriötilanteissa. Käyttäjien saatavilla tulisi olla aidosti

eurooppalaisia maksamisen ratkaisuja. Yksityistä sektoria tulisi kannustaa kehittämään lisää eurooppalaisia pikamaksamiseen pohjautuvia ratkaisuja ja digitaalisen euron hanke tulisi saattaa valmiiksi ilman aiheetonta viivästystä. Suomi painottaa digitaalisen euron roolia eurooppalaisen vähittäismaksamisen häiriönsietokyvyn parantamisessa. Digitaalisen euron offline-käyttömahdollisuus lisäisi vähittäismaksamisen toimintavarmuutta ja häiriönsietokykyä poikkeustilanteissa. Lisäksi Suomi pitää tärkeänä, että myös käteisen rahan riittävä saatavuus ja käytettävyys voidaan varmistaa niin normaali- kuin poikkeusoloissakin.

Pääasiallinen sisältö

Komissio antoi tiedonannon kilpailukykykompassista EU:lle 29.1.2025 (KOM (2025) 30 lopullinen). Kompassi ohjaa komission työtä seuraavat viisi vuotta ja listaa toimenpiteiden painopisteet kilpailukyvyn vahvistamiseksi. Kompassin valmistelulle antoi syötteitä Enrico Lettan korkean tason raportti sisämarkkinoiden tulevaisuudesta sekä Mario Draghin raportti kilpailukyvyn vahvistamisesta. Kompassin politiikkatoimet rakentuvat 1) innovaatiokuilun kaventamiseen 2) yhteinen tiekartta vähähiilistymiseen ja kilpailukykyyn 3) liiallisten riippuvuuksien vähentäminen ja turvallisuuden kasvattaminen sekä horisontaalisiin mahdollistajiin sääntely-ympäristön yksinkertaistaminen, sisämarkkinat, rahoitus ja osaaaminen sekä laadukkaat työpaikat ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus.

Komission työohjelma 2026 ”Euroopan riippumattomuuden hetki” julkaistiin 21.10.2025. Komissio kuvailee ohjelman olevan tarkoitettu yhtenäiselle ja itsenäiselle Euroopalle ja sen rakenteen vastaavan komission puheenjohtaja von der Leyenin poliittisia suuntaviivoja kesältä 2024. Yksi työohjelman painopisteistä on Kestävä varaus ja kilpailukyky

Komissio korostaa, että Eurooppa on teollisuuden, yrittäjyyden ja innovoinnin maanosa, joka on uudistanut itseään. Komissio toteaa kilpailukyvyn vahvistamisessa olevan vielä rakenteellisia esteitä purettavaksi Draghin raportin toteuttamiseksi. Komissio ehdottaakin tukea teollisuuden eri sektoreille (mm. auto- ja akkuteollisuus). Komissio keskittyy myös sisämarkkinoiden täyden potentiaalin vapauttamiseen. Komissio aikoo poistaa esteitä pääoman, energian, palveluiden ja tietoliikenteen alalla. Komissio edistää osaamisen ja innovoinnin liikkuvuutta. Komissio helpottaa myös liiketoiminnan harjoittamista rajat ylittävästi ja rahoituksen saamista mm. laatimalla ehdotuksen innovaationsäädöksi sekä 28. oikeusjärjestykseksi.

Työohjelmassa korostetaan lisäksi, että digitaalista suvereniteettia vahvistetaan mm. pilvipalveluja ja tekoälyä edistävällä säädöksellä, kvanttisäädöksellä ja kehittyneitä materiaaleja koskevalla säädöksellä.

Komissiolta odotetaan alkuvuoden aikana myös eurooppalaista teollisuutta vauhdittavaa säädöstä (Industrial Accelerator Act IAA), jolla edistetään teollista tuotantoa, vähähiilistymistä sekä vähennetään haitallisia riippuvuuksia energiantensiivisessä teollisuudessa, autoteollisuudessa ja nettonollateknologioissa.

Eurooppalaisen etusijan odotetaan sisältyvän sekä tulevaan IAA-ehdotukseen että hankintasäädösten uudistamiseen.

Jotta varmistetaan, että teollisuus saa riittävästi kriittisiä raaka-aineita komissio ehdottaa kriittisten raaka-aineiden keskusta seuraamaan, hankkimaan ja varastoimaan näitä kriittisiä raaka-aineita.

Kilpailukyvyn ja EU:n omavaraisuuden vahvistamisessa yhtenä painopisteenä on edelleen energian hintojen alentaminen mm. parantamalla energiaunionin hallintoa, verkkoja, poistamalla esteitä sekä edistämällä sähköistämistä. Komissio edistää puhtaiden

teknologioiden edelläkävijämarkkinoita. Komissio aikoo antaa mm. kiertotaloussäädöksen sekä julkisia hankintoja koskevan ehdotuksen.

Kilpailukykyä koskeva painopiste sisältää 31 aloitetta, joista 28 on lainsäädäntöaloitteita.

Työohjelmassa korostetaan EU:n puolustusteollisen kapasiteetin vahvistamista ja puolustusalan sisämarkkinoiden kehittämistä ”EU:n valkoinen kirja Euroopan puolustuksesta – valmius 2030” ja sitä koskevan tiekartan mukaisesti. Komissio nostaa työohjelmassaan puolustuksen horisontaaliseksi prioriteetiksi Euroopan puolustuskyvyn ja puolustusteollisuuden vahvistamiseksi. Painopisteinä ovat SAFE-lainavälineen sekä Euroopan puolustusteollisen ohjelman (EDIP) toimeenpano, huomioiden myös näissä vahva yhteistyö UK-rainan kanssa.

Kilpailukyvyn vahvistaminen on myös Eurooppa-neuvoston strategisen agendan painopiste.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU2 kauppajaoston suppean kokoonpanon kirjallinen menettely 29.1-30.1.2026

EU8 kilpailukykyjaosto suppean kokoonpanon kirjallinen menettely 29.1-30.1.2026

EU-ministerivaliokunta 6.2.2026

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

KOM (2025) 870 final Komission työohjelma vuodeksi 2026

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Isabella Paju VNEUS isabella.paju@gov.fi puh. 0295 160 395
Tuuli-Maaria Aalto, VNEUS tuuli-maaria.aalto@gov.fi
Tapio Rantanen, VNEUS tapio.rantanen@gov.fi
Kaisa Kopra, VNEUS kaisa.kopra@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/1066/2025

Liitteet**Viite**